

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4035
Ημερομ. Κατάθεσης: 21/3/2022

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

20 Μαρτίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ.Κώστα

Τον Υπουργό Οικονομικών, κ. Χρήστο Σταϊκούρα.

Τον Υπουργό Τουρισμού, κ. Βασίλη Κικίλια.

Τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Άδωνη Γεωργιάδη

Θέμα: «Ιαματικές Πηγές: ένα χρονίζον ζήτημα που στερεί οικονομικούς πόρους και θέσεις εργασίας από την ελληνική κοινωνία.»

Κύριοι Υπουργοί,

Ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2009 η Ομάδα Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών [Ε.Κ.Κ.Ε.] έχει ξεκινήσει να διερευνά επισταμένως το θέμα των ιαματικών λουτρών αναζητώντας ελληνική βιβλιογραφία. Το Μάρτιο του 2010 εγκρίθηκε από το Δ.Σ. του Ε.Κ.Κ.Ε. το Πρόγραμμα «Ιαματικές Πηγές και Λουτρότοποι» στο οποίο συμμετείχαν από κοινού μέλη της Ομάδας Περιβάλλοντος και επιστήμονες του Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας (Σ.Δ.Κ.Ι.Π.Ε.). Αναδείχτηκαν οι δυνατότητες δημιουργίας συνεταιριστικών επιχειρήσεων οι οποίες σε συνεργασία με άλλες τουριστικές εταιρείες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν επιτυχημένα, με την συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης να διαδραματίζει νευραλγικό ρόλο. Οι Ιαματικές Πηγές αποτελούν φυσικό πλούτο για την χώρα και σημαντικό κοινωνικό Αγαθό που με κατάλληλη διαχείριση μπορεί να προσφέρει έσοδα στις τοπικές οικονομίες και θέσεις αξιοπρεπούς εργασίας. Ωστόσο οι ελληνικές Ιαματικές Πηγές αποτελούν ταυτόχρονα και πληγή για την ελληνική πραγματικότητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι Ιαματικές Πηγές στη Φθιώτιδα. Αξιοσημείωτα είναι όσα περιγράφει ο κ. Στέφανος Σταμέλλος στην επιστολή που πρόσφατα έστειλε και παραθέτω στη συνέχεια ώστε να γίνει αντιληπτό το μέγεθος του προβλήματος.

“Το θέμα της αξιοποίησης των Ιαματικών Πηγών στη Φθιώτιδα έχει μια πλούσια και μακρόχρονη ιστορία. Εκφράζει πρώτα και κύρια την κακοδαιμονία του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας μας και του συστήματος αυτοδιοίκησης, με τις αμφιταλαντεύσεις και τις διάφορες κομματικές αντιλήψεις των διοικούντων. Εκφράζει όμως και τις πολιτικές απαξίωσης και σταδιακής υπονόμησης κάθε δημόσιου κοινωνικού αγαθού, με στόχο την ιδιωτικοποίηση.

Υποστηρίζεται από πολλές πλευρές ότι δεν μπορεί το κράτος και η αυτοδιοίκηση να επενδύουν και να λειτουργούν επιχειρήσεις, γιατί μόνο ελλείμματα προκαλούν επιβαρύνοντας τον δημόσιο κορβανά. Στο όνομα αυτής της αντίληψης αφήνουν σε αδράνεια συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής, όπως οι Ιαματικές Πηγές. Αυτό δεν είναι παρά το ζενίθ της ιδεοληψίας με το να υποστηρίζεται πως ό, τι είναι ιδιωτικό είναι καλό και ιδανικό και ό, τι είναι δημόσιο, κακό. Λες και δεν πτωχεύουν καθημερινά δεκάδες ιδιωτικές επιχειρήσεις ή λες και δεν υπάρχουν κρατικοδίαιτες ιδιωτικές

επιχειρήσεις ή δεν είναι γνωστό το χρέος των επιχειρήσεων στο κράτος και στις τράπεζες. Ένα παράδειγμα στο χώρο των Ιαματικών Πηγών είναι τα Λουτρά Πλατυστόμου, όπου ο ιδιώτης επενδυτής, αφού, αν δεν κάνω λάθος, εξάντλησε όλα τα περιθώρια των επιδοτήσεων, έκλεισε την επιχείρηση πριν 5 χρόνια περίπου, αφήνοντας ερείπια και άναυδη την τοπική κοινωνία και τους εργαζόμενους. Δες εδώ:

<http://www.lamiareport.gr/index.php/topika/item/76501-titloi-telous-sto-thermai-platystomou> & <https://stereanews.wordpress.com/2011/01/11/συνεχίζουν-τον-αγώνα-τους-οι-απλήρωτ/>

Έχω πολλές φορές γράψει γι' αυτά· και εννοείται ότι δεν έχει πολλά να προσθέσει κανείς. Άρα επαναλαμβάνομαι. Αφορμή για τούτο είναι η πρόσφατη αναφορά στις ιαματικές πηγές του Υπουργού Οικονομικών, του κ Σταικούρα, κατά τον τρίμηνο απολογισμό του. Προηγήθηκαν βέβαια αρκετές κορώνες από παράγοντες της πολιτικής και της αυτοδιοίκησης, όπως παλιότερα ο κ. Κοτρωνιάς ως δήμαρχος τότε, ο κ. Οικονόμου πριν δύο περίπου χρόνια, αλλά και πρόσφατα. Ο κ. Χειμάρης σε τοποθέτηση του στη Βουλή κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού του 2020 τόνισε ότι: «Η αξιοποίηση των ιαματικών πηγών της Φθιώτιδας παραμένει απόλυτη προτεραιότητα». Όλοι το ίδιο λένε, αλλά και τότε δεν ήταν! Και το ερώτημα είναι: γιατί είμαστε εδώ που είμαστε, εφόσον πάντα ήταν σε απόλυτη προτεραιότητα;

Δεν φτάσαμε όμως εδώ χωρίς καμιά ευθύνη και χωρίς τις παλινωδίες αυτών που διοίκησαν και διοικούν τη χώρα και την αυτοδιοίκηση. Γιατί όλες οι Πηγές έχουν τη δική τους ιστορία και όλες είχαν στο παρελθόν, από λίγο έως πολύ, τις «ένδοξες» στιγμές τους. Πέρασαν δε σταδιακά εδώ και δεκαετίες στην εγκατάλειψη και την απαξίωση. Ένα θλιβερό παράδειγμα είναι οι Πηγές Θερμοπυλών, όπου ο ΕΟΤ ανακαίνισε πλήρως τις ξενοδοχειακές του μονάδες χωρίς να τις λειτουργήσει ποτέ. Θλιβερό επίσης παράδειγμα είναι η Πηγή Καλλιδρόμου, τα «Ψωρονέρια». Έχω γράψει πολλές φορές γι' αυτές τις παλινωδίες αναφορικά με τα Ψωρονέρια και τις ατέλειωτες μεθοδεύσεις του συστήματος διακυβέρνησης.

Κατά τα άλλα, αφού το 2013 έγινε ο πρώτος άκαρπος διαγωνισμός από το ΤΑΙΠΕΔ, πήγαν και ήρθαν Γερμανοί, Αμερικανοί, Τσέχοι, Κινέζοι με τη δημοτική αρχή Λαμίας στο ρόλο του ξεναγού και του dealer. Το μόνο ρόλο που αναγνωρίζει το σύστημα στην αυτοδιοίκηση είναι ο ρόλος του dealer. Λες και δεν είναι οι Ιαματικές Πηγές κοινωνικά αγαθά, που ανήκουν στην τοπική κοινωνία, και δεν έχει δικαίωμα η αυτοδιοίκηση να προγραμματίζει, να αξιοποιεί, να επενδύει. Η ΕΤΑΔ έχει δικαίωμα να παραχωρεί στο ΤΑΙΠΕΔ για πώληση σε ιδιώτες και ξένες επιχειρήσεις, δεν έχει όμως δικαίωμα να παραχωρεί ή να ενοικιάζει τις Πηγές στην αυτοδιοίκηση ή σε μικτά τοπικά επενδυτικά σχήματα.

Το συμπέρασμα είναι ότι βρισκόμαστε διαρκώς στο μηδέν. Αν η δημοτική αρχή και οι τοπικοί παραγωγικοί φορείς όλα αυτά τα χρόνια είχαν κινηθεί με στόχους, με πρόγραμμα και με θέληση, θα είχαμε κάποια αποτελέσματα για όλες τις Πηγές. Δεν είναι όμως δύσκολο να αντιληφθούμε τι είναι αυτό που τους τραβούσε πίσω· και τους τραβάει και σήμερα. Δεν είναι δύσκολο να υποψιαστούμε γιατί επέλεξαν οι μηχανισμοί της εξουσίας την πρακτική και την πολιτική της φθοράς και της απαξίωσης των Πηγών. Δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε γιατί δεν προχωράει τίποτα. Για να φθάσει ο κόσμος να λέει: «πουλήστε τα επιτέλους, να τελειώνουμε! Δεν μπορούμε να

τα βλέπουμε σε τέτοια χάλια!!». Πρέπει να είναι κανείς πολιτικά αφελής για να μην περνάνε από το μυαλό του αυτές οι σκέψεις. Όμως έχουμε μάθει, όταν ακούμε μεγάλα λόγια από ανθρώπους της εξουσίας και της πολιτικής, να κρατούμε μικρό καλάθι. Και νομίζω ότι επιβεβαιωνόμαστε για πολλοστή φορά. Είναι αυτό που λένε: «Ποτέ μην πιστεύεις τίποτε στην πολιτική, μέχρι να διαψευστεί επίσημα» [Όττο Φον Μπίσμαρκ, Γερμανός καγκελάριος]. Όσο αφορά την αυτοδιοίκηση, δεν μπορώ να σκεφθώ τι λένε όλα αυτά τα χρόνια στους Συνδέσμους των Δήμων Ιαματικών Πηγών, μέσα σε ένα εντελώς ανόμοιο και ανταγωνιστικό περιβάλλον, οι οποίοι Σύνδεσμοι δεν έχουν πάει την υπόθεση ούτε ένα χιλιοστό παραπέρα. Αντίθετα, υπηρέτησαν με το παραπάνω το καθεστώς της ιδιωτικοποίησης και του ξεπουλήματος μέσα από την απαξίωση. Ή δεν είναι έτσι;

Γι' αυτό, και με την ευκαιρία, λέω, ότι δεν πρέπει να λέγονται μεγάλα λόγια και να καλλιεργούνται φρούδες προσδοκίες. Ελπίζω να καταλαβαίνουμε ότι δεν είναι καθόλου ρόδινα τα πράγματα και ότι κανείς δεν επενδύει με ευκολία σε ένα γκρίζο και ασαφές οικονομικό περιβάλλον, έντονα ανταγωνιστικό, όπως είναι ο χώρος των Ιαματικών Πηγών στην Ελλάδα. Μόνο με «ξέπλυμα» χρήματος των offshore και εφόσον πάρουν το 60% από τον «αναπτυξιακό νόμο» και να γίνουν όλες οι παράπλευρες υποδομές και τα έργα με δημόσιο χρήμα.

Στο επίκεντρο των δικών μας προβληματισμών είναι ο χαρακτήρας του νερού και της Ιαματικής Πηγής ως «δημόσιου κοινωνικού αγαθού». Οι Πηγές δεν ιδιωτικοποιούνται. Ξεκινώντας από κει μπορούμε να συζητήσουμε τα πάντα. Φυσικά και δεν χρειάζονται μεγάλα λόγια, όπως αυτά που ακούγονται ότι θα αλλάξει εντελώς η οικονομία της Φθιώτιδας. Επισημαίνουμε για μια φορά ακόμα το στοιχείο της ανταγωνιστικότητας των πολλών Ιαματικών Πηγών στη χώρα μας. Διότι, όσα επενδυτικά σχήματα και κεφάλαια να βρεθούν, οι πελάτες/επισκέπτες δεν είναι απεριόριστοι. Άρα δεν πρέπει να καλλιεργούνται πολλές και φρούδες προσδοκίες για φαραωνικά έργα και να πετάμε στα σύννεφα. Η Ελλάδα δεν είναι Γερμανία ή Αυστρία. Αν η Γερμανία έχει 300 Ιαματικές Πηγές σε λειτουργία σε ένα πληθυσμό 85 εκ, αντίστοιχα η Ελλάδα πρέπει να έχει 35 Ιαματικές σε πληθυσμό 11 εκ. Η χώρα μας όμως έχει πάνω από 750 Πηγές, από τις οποίες οι 120 περίπου επίσημα αναγνωρισμένες και πιστοποιημένες και περίπου 180 επισκέψιμες. Κι εμείς δεν έχουμε το είδος του τουρισμού που έχει η Γερμανία. Ο ξένος τουρίστας θα έρθει στην Ελλάδα κυρίως για τη θάλασσα, που γι' αυτόν είναι το ίδιο ιαματικός τουρισμός.

Κάθε Πηγή πρέπει να έχει το δικό της επιχειρηματικό πλαίσιο αξιοποίησης σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία της περιοχής. Διαφορετικά η επιχειρηματική λογική λέει: «αν θέλω να κάνω μια βιώσιμη επιχείρηση, τις παίρνω όλες αφήνοντας τη μια ανοιχτή και κλείνοντας τις άλλες». Και υπάρχουν πολλοί τρόποι να τις κλείσεις.

Το λέω πολλές φορές: το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών είχε προτείνει, σε ειδική μελέτη για τα ιαματικά, να διερευνηθούν οι δυνατότητες δημιουργίας συνεταιριστικών εγχειρημάτων και η συνεργασία με άλλες τουριστικές επιχειρήσεις, όπως επίσης να υιοθετηθούν πετυχημένα πρότυπα επιχειρήσεων με τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε κεντρικό ρόλο στα επενδυτικά σχήματα. Ειδικά για τις Θερμοπύλες το ΕΚΚΕ προτείνει, οι πηγές και οι αντίστοιχες εκτάσεις, σε συνεργασία του Κράτους με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά και άλλων ενδιαφερόμενων τοπικών φορέων, να διαμορφωθούν σε Ιστορικό - Θερμαλιστικό Πάρκο Πολιτισμού."

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

- Πως προτίθεστε να δράσετε άμεσα για τις Ιαματικές Πηγές της Φθιώτιδας;
- Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα που έχετε πραγματοποιήσει για την αξιοποίηση και λειτουργία των Ιαματικών Πηγών της χώρας;
- Πρόκειται να λάβετε υπόψη την πρόταση για συνεργασία μεταξύ συνεταιριστικών επιχειρήσεων, Δήμων και ιδιωτικών εταιρειών ώστε να αξιοποιηθεί με βιώσιμο τρόπο ο πλούτος των Ιαματικών Πηγών, να δημιουργηθούν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και να ενισχυθούν οι τοπικές οικονομίες;
- Έχετε προωθήσει στη διαφημιστική καμπάνια της χώρας για τον τουρισμό τις Ιαματικές Πηγές ως μια ενδιαφέρουσα σημαντική εναλλακτική πρόταση για διακοπές στην Ελλάδα;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών